

۴۶ - تفاوت حدود و مراتب حسب استعدادات در عالم آفرینش

و نیز از حضرت عبداله‌ه‌اء در کتاب مفاوضات است. قوله الجلیل: "در اصل فطرت تفاوت درجات موجود و تفاوت قابلیتات و استعدادات مشهود ولی این تفاوت نه از روی خیر و شرّ است مجرد تفاوت درجات است یکی در درجه اعلی است و یکی در درجه وسطی و یکی در درجه ادنی. مثلا انسان وجود دارد و حیوان وجود دارد گیاه وجود دارد جماد وجود دارد اما وجود در این موجودات اربعه متفاوت است وجود انسانی کجا و وجود حیوانی کجا ولی کلّ موجودند و این واضح است که در وجود تفاوت درجات است از برای هر کائنی از کائنات مرتبه ایست که تجاوز از آن مرتبه نتواند جماد آنچه ترقّی کند در عالم جمادی قوّه نامیه نیابد و همچنین این گل هر قدر ترقّی نماید در عالم نباتی قوّه حسّاسه نیابد."